

Sygn. akt XIII Ca 522/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu – Wydział XIII Cywilny Rodzinny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Beata Zientek

Sędziowie: SSO Alicja Spustek-Kłaskała

SSO Teresa Znaińska

Protokolant: Agnieszka Fryśna

po rozpoznaniu w dniu 5 marca 2014 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa **J. R. (1)**

przeciwko **małoletnim A. i A. R. reprezentowanym przez przedstawicielkę ustawową J. S. (1)**

o obniżenie alimentów

na skutek apelacji wniesionej przez powoda od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia - Fabrycznej we Wrocławiu z dnia 16 września 2013 r. sygn. akt III RC 132/13;

I. zmienia częściowo zaskarżony wyrok w pkt I w ten sposób, że alimenty zasądzone pkt IV wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 16 września 2011 r. sygn. akt XIII RC 1672/10 od pozwanego J. R. (1) na rzecz małoletnich A. i A. R. w wysokości po 1.000,- zł miesięcznie (łącznie 2.000,- zł miesięcznie), obniża do kwot po 600,- (sześćset) zł miesięcznie na rzecz każdego z małoletnich, poczynając od dnia 5 marca 2014 r. płatne do dnia 10-tego każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat do rąk przedstawicielki ustawowej małoletnich – J. S. (1);

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. koszty procesu poniesione przez strony w postępowaniu odwoławczym wzajemnie znosi;

IV. odstępuje od obciążenia powoda opłatą sądową.

Sygn. akt XIII Ca 522/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 września 2013 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej w sprawie o sygn. akt III RC 132/13 w pkt 1) oddalił powództwo; w pkt 2) zasądził od powoda J. R. (1) na rzecz pozwanych A. i A. R. reprezentowanych przez J. S. (1) kwoty po 1200 zł na rzecz każdego z pozwanych tytułem zwrotu kosztów procesu; w pkt 3) nakazał pobrać od powoda J. R. (1) na rzecz Skarbu Państwa kwotę 120 złotych tytułem brakującej części opłaty od pozwu.

Rozstrzygnięcie powyższe Sąd Rejonowy wydał na podstawie m.in. następujących ustaleń faktycznych:

Wyrokiem z dnia 16 września 2011 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu w sprawie o sygn. akt XIII RC 1672/10 zasądził od pozwanego J. R. (1) na rzecz małoletnich A. i A. R. alimenty w kwotach po 1.000 złotych miesięcznie na każde z nich.

Wówczas J. R. (2) zatrudniona była na stanowisku księgowej w przedsiębiorstwie (...) z wynagrodzeniem netto 3202,10 zł.

J. R. (1) prowadził działalność gospodarczą świadcząc usługi geodezyjno-kartograficzne. W 2010 r. powód uzyskał dochód w wysokości 48151,49 zł, przy przychodzie 177470,10 zł i kosztach uzyskania przychodu w wysokości 129318,61 zł

Małoletni wraz z matką zamieszkiwali w wynajętym mieszkaniu w M.. Koszt utrzymania córki J. R. (2) szacowała na kwotę 2500 zł, a syna na kwotę 2400 zł miesięcznie.

Obecnie J. R. (1) nadal prowadzi jednoosobową działalność w zakresie usług geodezyjnych. Do czerwca 2013r. zatrudniał dwóch pracowników na umowy zlecenia.

23 stycznia 2013r. przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. wypowiedziało powodowi umowę o świadczenie usług geodezyjnych z 8 października 2012r. ze skutkiem na dzień 30 kwietnia 2013r. Aneks z 1 lutego 2013 r. (...) Sp. z o.o. zmieniło w porozumieniu z powodem umowę zmniejszając zakres stałej współpracy na czas przestoju w budownictwie i zmieniając miesięczne wynagrodzenie ryczałtowe do kwoty 3500 netto.

W 2012 przychód z prowadzonej przez J. R. (1) działalności wyniósł 237074,91 zł przy kosztach jego uzyskania w wysokości 173598,76 zł. Dochód do opodatkowania wyniósł 58 844,85 zł.

Na mocy umowy o podział majątku wspólnego z 13 stycznia 2012r. J. R. (1) pozostał właścicielem działki w D. o powierzchni pięciu arów zabudowanej domem w zabudowie bliźniaczej oraz działek niezabudowanych w B. i w S., a także udziału w wysokości 1/3 w nieruchomości położonej w B.. Działki te są od kwietnia 2013 r. wystawione na sprzedaż za odpowiednio 110 000 i 40000 złotych.

We wrześniu 2012 r. powód zgłosił kradzież sprzętu geodezyjnego. W związku z powyższym powód otrzymał odszkodowanie z ubezpieczenia domu w wysokości 1000 zł.

30 października 2012 r. J. R. (1) uczestniczył w wypadku komunikacyjnym, w wyniku którego stwierdzono u niego skręcenie odcinka lędźwiowego kręgosłupa. 25 lutego 2013 roku powód przeżył zabieg artroskopii kolana prawego i oczekuje na podobny zabieg na lewym kolanie.

Decyzją z dnia 16 grudnia 2011 r. powód został zakwalifikowany do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na czas do 31 grudnia 2013 r. Lekarz medycyny pracy wydał 11 września 2012 r. zaświadczenie o utracie przez powoda zdolności do wykonywania dotychczasowej pracy. Powód wymaga rehabilitacji i leczenia farmakologicznego.

Małoletni nadal uczęszczają do Szkoły Podstawowej i korzystają z dodatkowych zajęć pływania i nauki języków obcych. J. S. (1) z tytułu świadczonej pracy uzyskuje miesięczny dochód w kwocie ok. 3600 zł netto miesięcznie. J. R. (1) z dziećmi widuje się co drugi weekend oraz przez połowę wakacji i ferii.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym, po dokonaniu wykładni treści przepisu art. 138 kro Sąd Rejonowy uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W ocenie Sądu I Instancji Jarosław R. nie wykazał aby nastąpiła po jego stronie zmiana, która pociągałaby za sobą konieczność obniżenia wysokości świadczenia alimentacyjnego.

Zdaniem Sądu Rejonowego wskazywane przez powoda zmiany w jego stanie zdrowia oraz w kondycji jego przedsiębiorstwa faktycznie zaistniały, jednakże nie noszą one znamion trwałych i istotnych w rozumieniu art. 138 kro.

Sąd Rejonowy podkreślił, iż na wszystkie schorzenia, na które cierpi J. R. (1) uskarżał się on również w dacie poprzedniej konkretyzacji świadczenia alimentacyjnego, zaś z orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wynika, iż datowana jest ona już od sierpnia 2011r.

Sąd I Instancji zaznaczył również, iż działalność powoda prowadzona jest w oparciu o jego kwalifikacje jako geodety i uprawnienia jakie nabył zgodnie z unormowaniami prawa geodezyjnego i kartograficznego, a w tym zawodzie nie jest warunkiem koniecznym osobiste wykonywanie wszelkich czynności. Ponadto jak wynika z załączonych faktur powód w wykonywaniu zleceń posiłkuje się również współpracą z M. K. i J. S. (2). W tych okolicznościach zdaniem Sądu zaświadczenie lekarza medycyny pracy z 11.09.2012 r. nie stanowi podstawy oceny możliwości zarobkowych powoda.

Sąd Rejonowy wskazał, iż powództwo podlegało oddaleniu również ze względu na to, że w okresie który upłynął od ostatniego orzekania wzrosły zdolności majątkowe powoda, który wskutek podziału majątku wspólnego małżonków stał się wyłącznym właścicielem trzech nieruchomości gruntowych i udziału w kolejnej oraz domu w D..

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie przepisu art. 98 § 1 kpc.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego złożył powód zaskarżając go w całości i zarzucając:

1/ naruszenie przepisu art. 233 § 1 kpc poprzez dokonanie ustaleń faktycznych sprzecznych z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów i bez wszechstronnego rozważenia całości zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz nieprzeprowadzenie wyczerpującego postępowania dowodowego na sporne między stronami okoliczności sprawy, oddalenie wniosków dowodowych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, oparcie ustaleń faktycznych na wybranych dowodach z pominięciem zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie;

2/ naruszenie art. 227 kpc poprzez nieprzeprowadzenie dowodów na okoliczność ustalenia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy;

3/ naruszenie art. 328 § 2 kpc poprzez niewyjaśnienie w treści uzasadnienia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia poprzez niewyjaśnienie w treści uzasadnienia na podstawie jakich dowodów Sąd orzekł, a jakim odmówił wiarygodności i mocy dowodowej;

4/ naruszenie art. 98 kpc poprzez błędne jego zastosowanie, gdyż nie ma podstaw do zasądzenia kosztów od powoda na rzecz J. S. (1), nie przedstawiała ona bowiem zestawienia kosztów; E. S. nie jest pełnomocnikiem profesjonalnym i nie ma podstaw aby w stosunku do osoby nie będącej pełnomocnikiem profesjonalnym stosować zasady rozliczania i stawki kosztów zastępstwa procesowego jak do pełnomocników profesjonalnych;

5/ naruszenie art. 133 § 1 kpc w zw. z art. 135 § 1 i 2 kpc poprzez błędne ich zastosowanie;

6/ naruszenie art. 138 kro poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że nie zaistniały przesłanki do jego zastosowania.

W uzasadnieniu apelujący dodatkowo zarzucił, iż Sąd Rejonowy błędnie przyjął, iż powód jest osobą zdrową, majątną, prowadzącą dobrze funkcjonującą działalność gospodarczą. Nadto zdaniem skarżącego Sąd I Instancji nie uwzględnił faktu, iż powód będzie miał przeprowadzone w najbliższym czasie kolejne operacje, a jego obecny stan zdrowia nie pozwala mu na wykonywanie pracy zarobkowej.

Nadto skarżący zakwestionował twierdzenie Sądu Rejonowego w przedmiocie posiadania znacznego majątku, wskazując, iż mimo dokładanych od kilku lat starań nie jest w stanie go spieniężyć, gdyż podejmowane przez niego próby sprzedaży nieruchomości gruntowych są bezskuteczne.

W oparciu o powyższe zarzuty apelujący wniósł o: zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie w całości roszczeń powoda tj. zmniejszenie alimentów zasądzonych pkt IV wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 16 września 2011 r., sygn. akt XIII RC 1672/10 do kwoty po 400 zł na rzecz każdego z pozwanych, poczynając od dnia prawomocności niniejszego wyroku, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanych na rzecz powodów kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powoda pozwani wnieśli o jej oddalenie i o zasądzenie od powoda na ich rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W toku postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy uzupełnił postępowanie dowodowe i dodatkowo ustalił, co następuje:

1. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej powód uzyskuje dochód w kwocie 900 zł miesięcznie, nadto powód pobiera zasiłek chorobowy w wysokości 800 zł oraz świadczenie z PFRON w kwocie 300 zł - oświadczenie majątkowe powoda,
2. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej powód uzyskał w roku 2013 dochód w wysokości 10.783,13 zł - zaświadczenie o dochodach w roku 2013,
3. powód został skierowany przez ZUS na rehabilitację leczniczą w schorzeniach narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym - zawiadomienie z dnia 24.01.2014 z ZUS o skierowaniu powoda na rehabilitację leczniczą,
4. zaświadczenie lekarskie powoda o czasowej niezdolności do pracy jest prawidłowe - orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 24.01.2014 r.,
5. powód cierpi na schorzenia odcinka lędźwiowego kręgosłupa – zaświadczenie z dnia 17.11.2013 r. i 17.12.2013 r. o stanie zdrowia powoda,
6. w okresie od 9.01.2013 r. do 26.11.2013 r. powód pobierał zasiłek chorobowy - zaświadczenie o wypłaconych zasiłkach na rzecz powoda od dnia 1.01.2013 r. do 26.11.2013 r.,
7. w okresie od dnia 1.01.2012 do 31.12.2012 powód pobierał zasiłek chorobowy - zaświadczenie ZUS z dnia 26.11.2013 r. o wypłaconych zasiłkach powodowi od dnia 1.01.2012 do 31.12.2012 r.
8. w dniu 22.01.2014 r. powód ponownie zgłosił się do Centrum (...) we W. z ostrym zespołem korzeniowym odcinka lędźwiowego - karta informacyjna z dnia 22.01.2014 r. wydanej przez Centrum (...) we W.,
9. w dniu 16.12.2013 r. powód został skierowany do szpitala z rozpoznaniem zarzucania żołądkowo-przełykowego - skierowanie powoda do szpitala z dnia 16.12.2013 r.,
10. termin przyjęcia powoda do szpitala na oddział chirurgii urazowo-ortopedycznej został wyznaczony na dzień 19.01.2014 r. - zaświadczenie lekarskiego z dnia 2.01.2014 r. o wyznaczeniu terminu do przyjęcia powoda do szpitala na oddział urazowo-ortopedyczny z datą na dzień 19.01.2014 r.,
11. opłata za semestr pływania, na które uczęszczają pozwani w semestrze zimowym (...) wynosi 630 zł; przedstawicielka ustawowa pozwanych dokonała przelewów w/w opłat w kwotach 560zł, 600 zł i 400 zł - informacja o wysokości opłat za naukę pływania w roku 2013-2014,
12. przedstawicielka ustawowa pozwanych dokonała przelewów opłat za obiady szkolne pozwanych na kwotę 168 zł za styczeń 2014 roku - przelewy opłat za obiady szkole pozwanych,

13. przedstawicielka ustawowa pozwanych dokonała przelewów opłat za naukę j. angielskiego w kwotach 75 zł i 110 zł - przelewy opłat za naukę j. angielskiego,

14. w lutym 2014 r. J. S. (1) otrzymała zasiłek macierzyński w kwocie 2775,18 zł netto - wydruki wynagrodzenia zasiłku macierzyńskiego J. S. (1) za luty 2014 r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Sąd Rejonowy co do zasady należycie przeprowadził postępowanie dowodowe i na jego podstawie w większości poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które po uzupełnieniu postępowania dowodowego w postępowaniu odwoławczym i dokonaniu na jego podstawie dodatkowych ustaleń Sąd Okręgowy przyjmuje za własną podstawę rozstrzygnięcia.

Sąd Rejonowy powołał właściwe przepisy prawne. Ostateczną ocenę materiału dowodowego i wnioski Sądu Rejonowego należało jednak zmodyfikować.

W ocenie Sądu Okręgowego w toku postępowania zostały wykazane przesłanki zawarte w art. 138 kro wskazujące, iż nastąpiła zmiana stosunków po stronie powoda, która daje podstawę do częściowego obniżenia zasądzonych na rzecz pozwanych alimentów.

Po uprawomocnieniu się poprzedniego orzeczenia w przedmiocie alimentów powód uległ wypadkowi samochodowemu, wskutek którego doznał obrażeń odcinka lędźwiowego kręgosłupa i w chwili obecnej nie jest w stanie w dotychczasowym zakresie wykorzystywać posiadanych możliwości zarobkowych. Jak wynika z przedłożonej przez powoda dokumentacji medycznej nadal występują u niego bóle kręgosłupa, pozostaje on pod stałą opieką lekarską i wymaga dalszej rehabilitacji, na którą to został skierowany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Dotychczasowa kontrola zaświadczeń lekarskich o czasowej niezdolności powoda do pracy wykazała, iż nie budzą one wątpliwości. Wobec powyższego brak jest podstaw do stwierdzenia, iż apelujący aktualnie ma możliwość optymalnego wykorzystania posiadanych możliwości zarobkowych.

Zdaniem Sądu Okręgowego nie sposób również podzielić argumentów Sądu I Instancji o możliwości wykonywania pracy przez powoda za pośrednictwem innych osób, albowiem apelujący jedynie do czerwca 2013 r. korzystał z usług dwóch innych osób wykonujących je na podstawie umów zlecenia. W sytuacji uzyskiwania przez powoda zmniejszonych dochodów z prowadzonej działalności gospodarczej nie jest możliwe wymaganie od niego, aby pozostawał z w/w pracownikami w stałym stosunku zlecenia, z czym wiąże się konieczność wypłacenia wynagrodzenia.

Zdaniem Sądu Okręgowego nie bez znaczenia pozostaje również okoliczność, iż na skutek kryzysu na rynku budownictwa dotychczas stale współpracujące z powodem przedsiębiorstwa ograniczyły zakres współpracy bądź z niej zrezygnowały. Powyższe również potwierdza obniżenie się dochodu powoda, który jak wynika z przedłożonego w toku postępowania apelacyjnego zaświadczenia w roku 2013 wyniósł 10.783,13 zł.

Odnosząc się natomiast do możliwości majątkowych apelującego podkreślić należy, iż powód wykazał, iż od kwietnia 2013 r. podejmuje próby dokonania sprzedaży stanowiących jego własność nieruchomości gruntowych, jednakże dotychczas są one bezskuteczne. Trudna sytuacja na rynku nieruchomości zdaniem Sądu Okręgowego nakazuje pozytywnie ocenić podejmowane przez powoda w tym kierunku starania.

Powyższe okoliczności według Sądu Okręgowego oznaczają, iż powód w chwili obecnej nie posiada możliwości zarobkowych, które pozwoliłyby mu łożyć alimenty na dotychczasowym poziomie.

Odmienne natomiast wygląda sytuacja przedstawicielki ustawowej pozwanych, której wynagrodzenie od czasu poprzedniego orzekania w przedmiocie alimentów uległo wzrostowi, co również nie pozostaje bez wpływu na stopę życiową małoletnich.

Dlatego też Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok i obniżył zasądzone na rzecz pozwanych alimenty do kwoty po 600 zł miesięcznie poczynając od dnia 5 marca 2014 r., zaś na podstawie przepisu art. 385 kpc oddalił apelację w pozostałej części jako niezasadną.

Kierując się wynikiem procesu o kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie przepisu art. 100 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc. W pkt IV wyroku Sąd Okręgowy odstąpił od obciążania powoda opłatą sądową (art. 102 kpc w zw. z art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).